

Tankar kring kompetens

Grenseløs kompetanse – ett Interregprosjekt

- Ungdomars drömmar och verklighet: Deres bilder av yrker og fremtid. En registerstudie
- Från skola till jobb: Hvordan bakgrunn former unges karrierevalg? En enkätstudie
- Framtidens kompetens: Hva ser arbeidsgivere etter - og hvor finner de den? En intervjustudie

Köns – och
geografiska
perspektiv

Interreg

Sverige – Norge

Medfinansieras av
EUROPEISKA UNIONEN

Projektgrupp:
Ingrid Zakrisson
Barbro Widerstedt
Maria Bogren
Birgitte Hovdan
Gro Talleraas

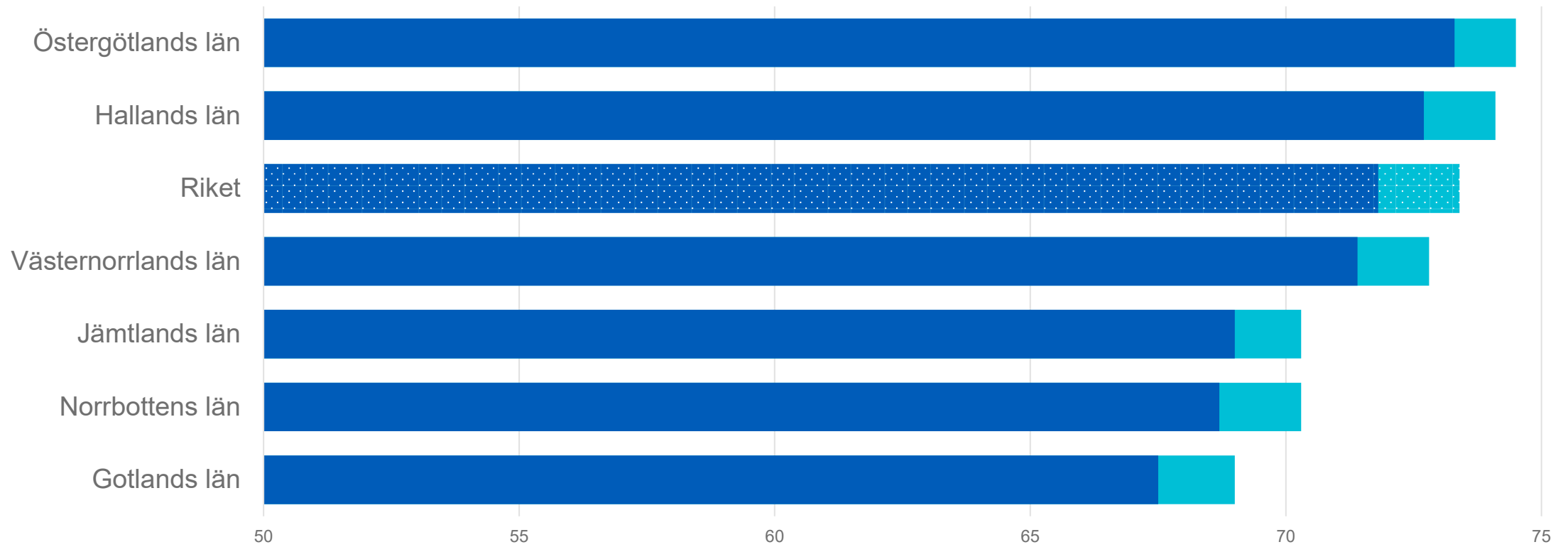

Innehåll detta webinarium:

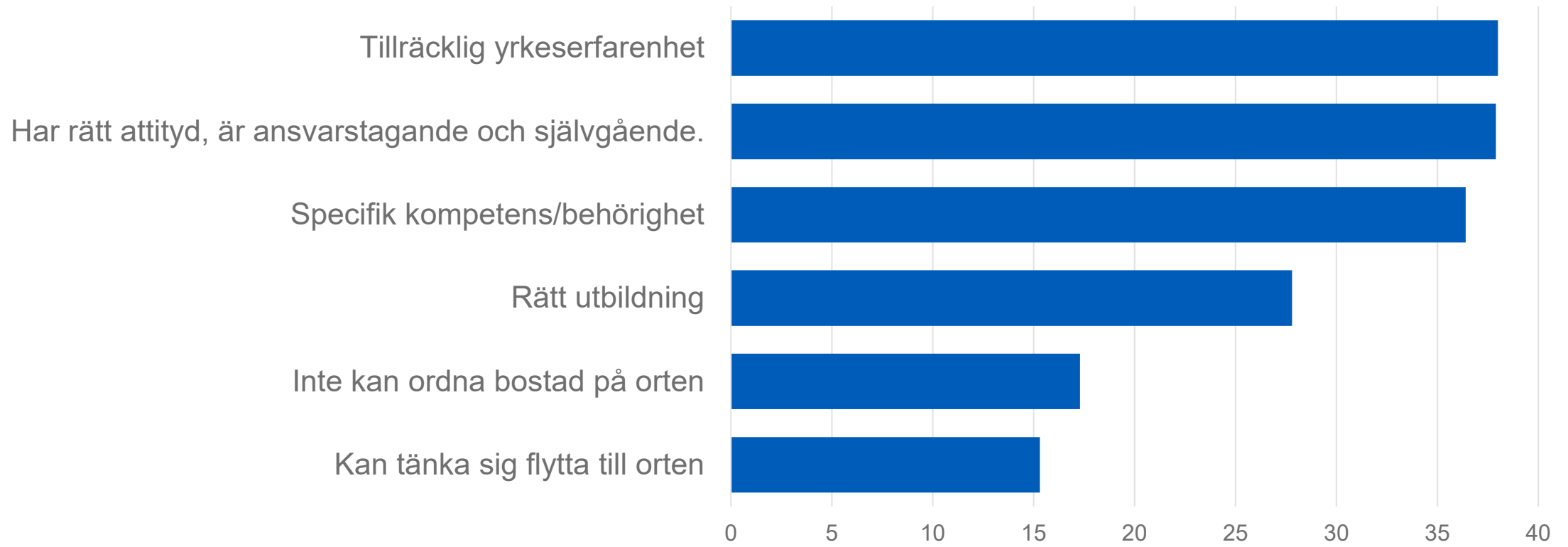
- Fokus STEM-yrken
 - naturvetenskap, teknik, ingenjörsvrket, matematik)
- Matchning utbildning och yrke
 - arbetsmarknadsstatistik
- Bilden av yrke och framtid
 - enkät bland ungdomar i våra regioner

Matchning i olika regioner

Hinder för rekrytering

Yrken 4 år efter avslutad högre utbildning

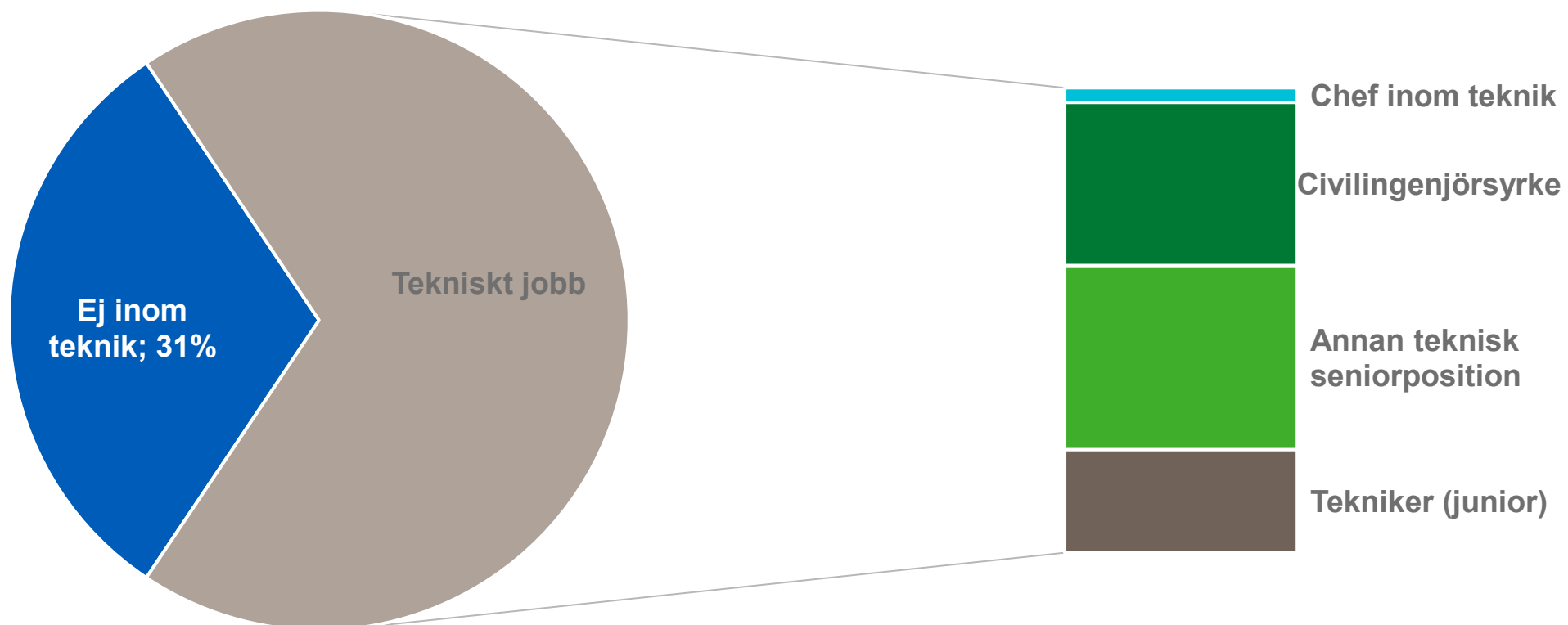
	Typyrket
Läkarutbildning	64%
Ingenjör	27% (56%)
Data	42% (53%)
Psykologi	28% (41%)
Ekonomi	35% (61%)

- Hur stor del av de utbildade arbetar i "typyrket" 4 år efter examen?
- Hur stor del är "matchade" för jobbets inriktning och nivå?

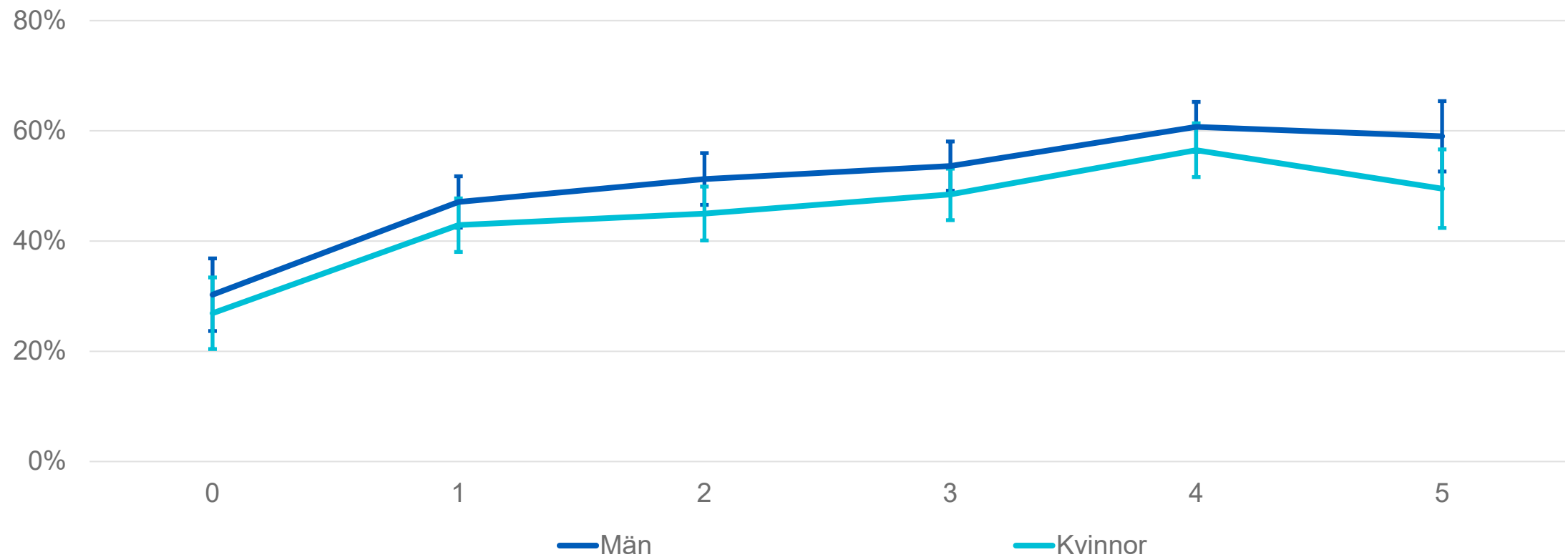
Signalering – en annan syn på utbildning

- *Ha rätt attityd, är ansvarstagande och självgående*
- Utbildningar – oavsett inriktning – kan fungera som **signaler**
 - Är det svårt att komma in?
 - Vad kräver utbildningen av individen
- Individer med ”kotsamma signaler” är attraktiva i flera yrken
 - Inte enbart kompetensinnehåll är av betydelse vid rekrytering
 - Kan ha bra jobb och höga inkomster i yrken utanför centrala kompetensområdet

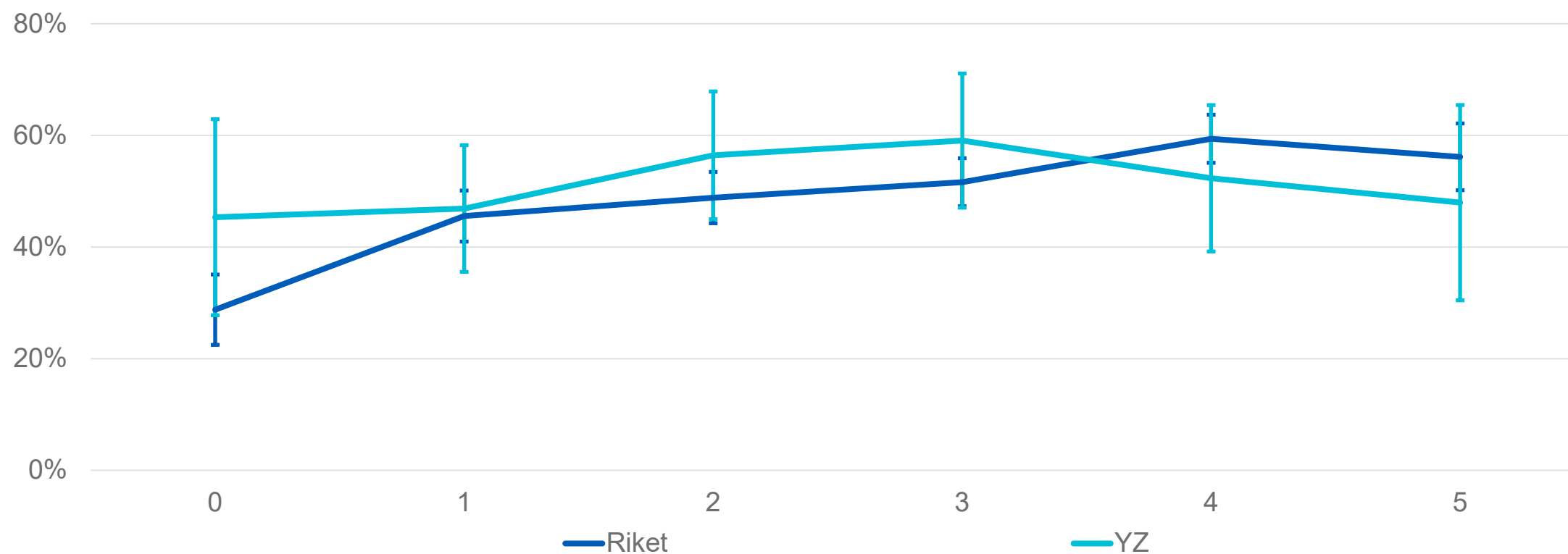
Från utbildningsinriktning till yrke: Civilingenjörer

Yrke i linje med utbildning – år efter avslutad utbildning

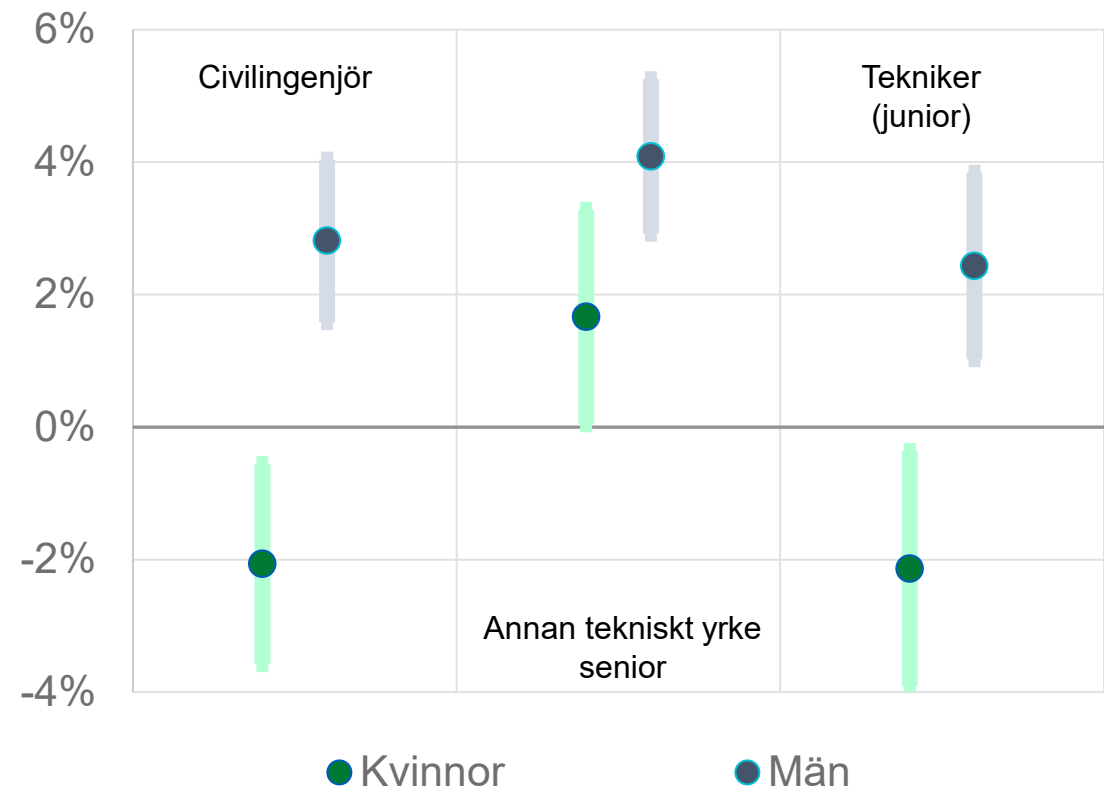

Yrke i linje med utbildning – år efter avslutad utbildning

Vad är alternativet?

- Civilingenjörer är attraktiva på arbetsmarknaden
- Vad är "alternativ sysselsättning?"
- Inkomsten i olika yrkesgrupper
 - Jämfört med "icke-tekniska yrken"

Vad registerdata inte kan svara på

- Varför hamnar så många i ett bristyrke i andra yrken?
 - Motsvarar utbildningar inte förväntningen?
- **Hur presentera yrken/utbildningar för ungdomar?**
 - Arbetsgivares bild kan vara ofullständig och stereotyp
 - Ungdomars bild av yrken kan vara ofullständig och stereotyp: Val av utbildning är ett "identitetsval"
- Enkätundersökning om ungdomars bilder av yrken och färdigheter

Enkätundersökningen

JÄMTLAND/VÄSTERNORRLAND:

- 851 deltagare
- 59% kvinnor
- 16 till 19 år
- 93% går i gymnasiet
- 61% högskoleförberedande program

TRØNDELAG:

- 721 deltagare
- 60% kvinnor
- 16 till 19 år
- 90% i gymnasiet
- 51% högskoleförberedande program

18 yrken (främst bristyrken de kommande åren):

	mansdominerade	kvinnodominerade	Jämn könsfördelning
Högskole- utbildning	SYSTEMUTVECKLARE POLIS INGENJÖR	SJUKSKÖTERSKA GRUNDSKOLLÄRARE PSYKOLOG	LÄKARE REVISOR YRKESLÄRARE
Högst gymnasie- utbildning	FORDONSMEKANIKER ELEKTRIKER BUSSFÖRARE	SERVITÖR BARNSKÖTARE UNDERSKÖTERSKA	KRIMINALVÅRDARE KOCK BAGARE

18 yrken (främst bristyrken de kommande åren):

	mansdominerade	kvinnodominerade	Jämn könsfördelning
Högskole- utbildning	SYSTEMUTVECKLARE POLIS INGENJÖR	SJUKSKÖTERSKA GRUNDSKOLLÄRARE PSYKOLOG	LÄKARE REVISOR YRKESLÄRARE
Högst gymnasie- utbildning	FORDONSMEKANIKER ELEKTRIKER BUSSFÖRARE	SERVITÖR BARNSKÖTARE UNDERSKÖTERSKA	KRIMINALVÅRDARE KOCK BAGARE

Hva synes du en

YRKE

bør være god på?

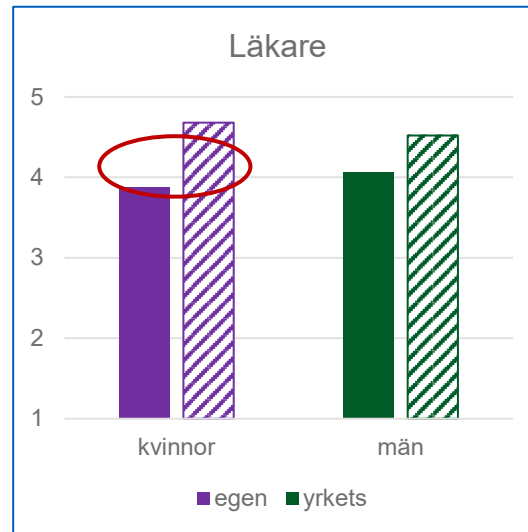
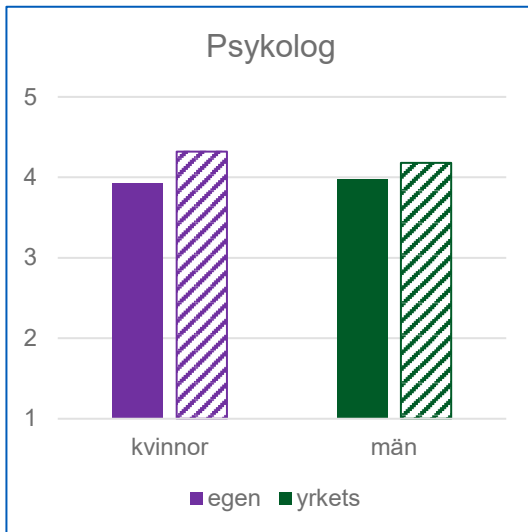
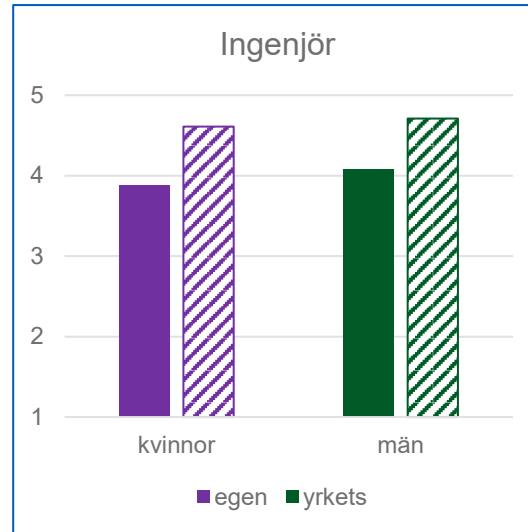
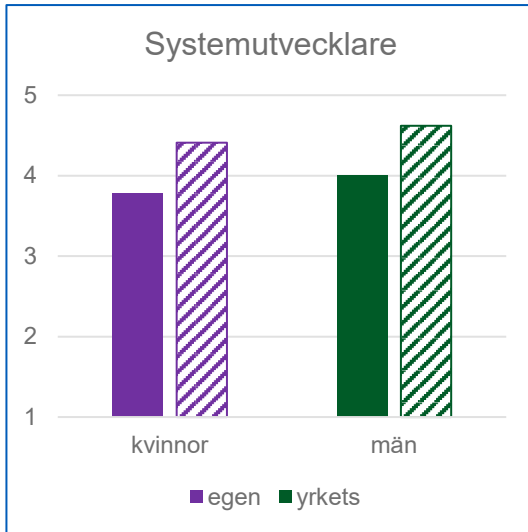
	Nei, ikke	Nei, neppe	Aner ikke	Ja, kanskje	Ja, absolutt
ta initiativ og jobbe selvstendig, ta ansvar og ta beslutninger	☐	☐	☐	☐	☐
tenke analytisk, løse problemer og være fleksibel	☐	☐	☐	☐	☐
være empatisk, kunne samarbeide, ingyte tillit	☐	☐	☐	☐	☐
kommunisere, være serviceorientert, en god pedagog	☐	☐	☐	☐	☐
kunne lede andre, inspirere	☐	☐	☐	☐	☐
tåle stress, være mentalt stabil, kunne konsentrere seg	☐	☐	☐	☐	☐
være grundig, oppmerksom, ha fokus på sikkerhet og kvalitet	☐	☐	☐	☐	☐
være kreativ og kunstnerisk	☐	☐	☐	☐	☐
være salgsorientert	☐	☐	☐	☐	☐

agens

vålvilja

Hva synes du at **du** er god på av følgende evner?

	Nei, ikke	Nei, neppe	Aner ikke	Ja, kanskje	Ja, absolutt	
ta initiativ og jobbe selvstendig, ta ansvar og ta beslutninger	☐	☐	☐	☐	☐	← agens
tenke analytisk, løse problemer og være fleksibel	☐	☐	☐	☐	☐	
være empatisk, kunne samarbeide, ingyte tillit	☐	☐	☐	☐	☐	← vålvilja
kommunisere, være serviceorientert, en god pedagog	☐	☐	☐	☐	☐	
kunne lede andre, inspirere	☐	☐	☐	☐	☐	
tåle stress, være mentalt stabil, kunne konsentrere seg	☐	☐	☐	☐	☐	
være grundig, oppmerksom, ha fokus på sikkerhet og kvalitet	☐	☐	☐	☐	☐	
være kreativ og kunstnerisk	☐	☐	☐	☐	☐	
være salgsoientert	☐	☐	☐	☐	☐	

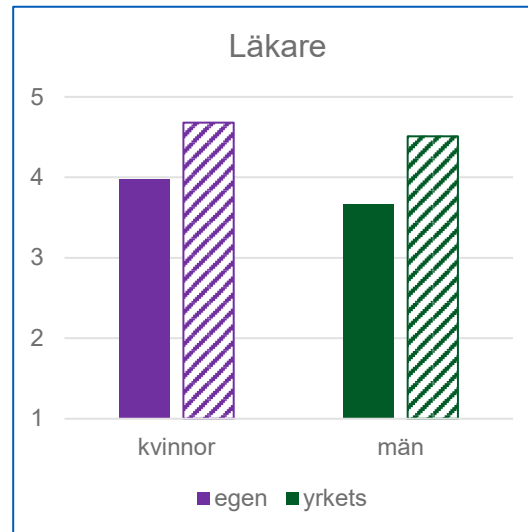
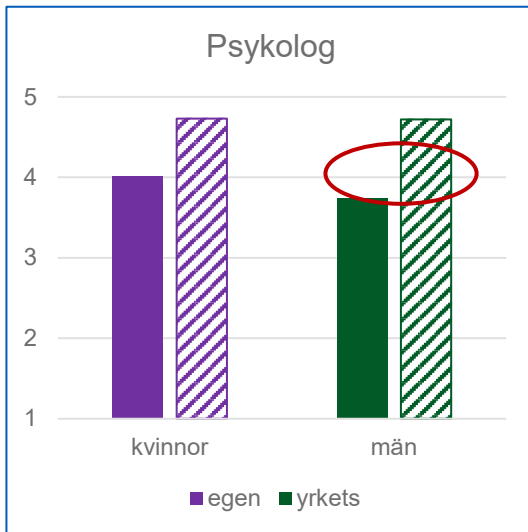
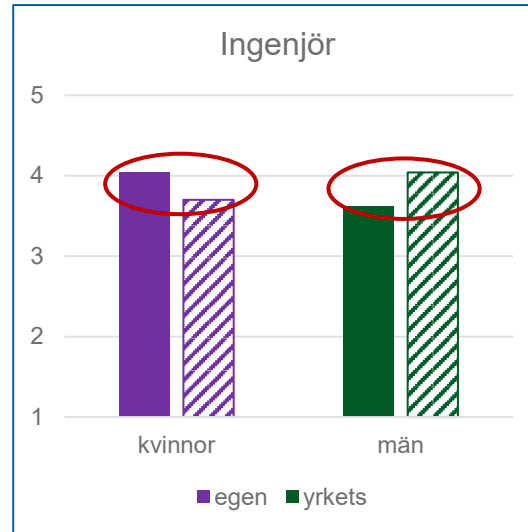
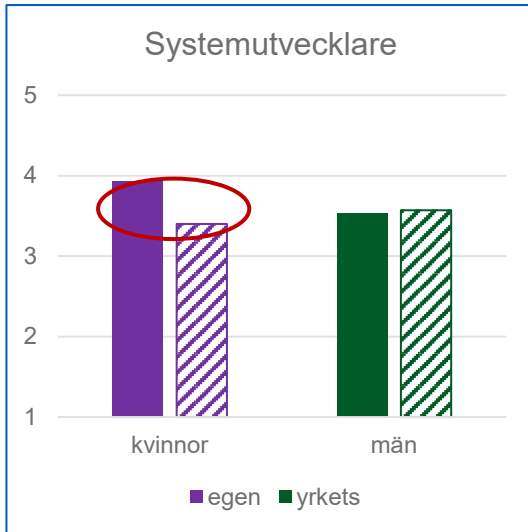
Jämförelser mellan vad man tror krävs och hur man ser på sig själv avseende **AGENS**

Generellt anser de att de själva har mindre agens än vad de tror krävs

Detta är tydligast för de båda STEM-yrkena och läkaryrket

För läkaryrket är gapet mellan vad man tror krävs och hur man ser på sig själv större för flickor än för pojkar

I övrigt inga skillnader mellan pojkar och flickor

Jämförelser mellan vad man tror krävs och hur man ser på sig själv avseende **VÄLVILJA**

Flickor tycker att de har en högre grad av välvilja än vad killar gör

Flickor bedömer att de har mer av välvilja än vad som de tror krävs i de båda STEM-yrkena, för pojkar är det tvärtom (för ingenjörsyrket)

För psykolog- och läkaryrket är anser både flickor och pojkar att det krävs mer av välvilja än vad de själva har. För pojkar är gapet mellan vad man tror krävs och hur man ser på sig själv större för pojkar än för flickor

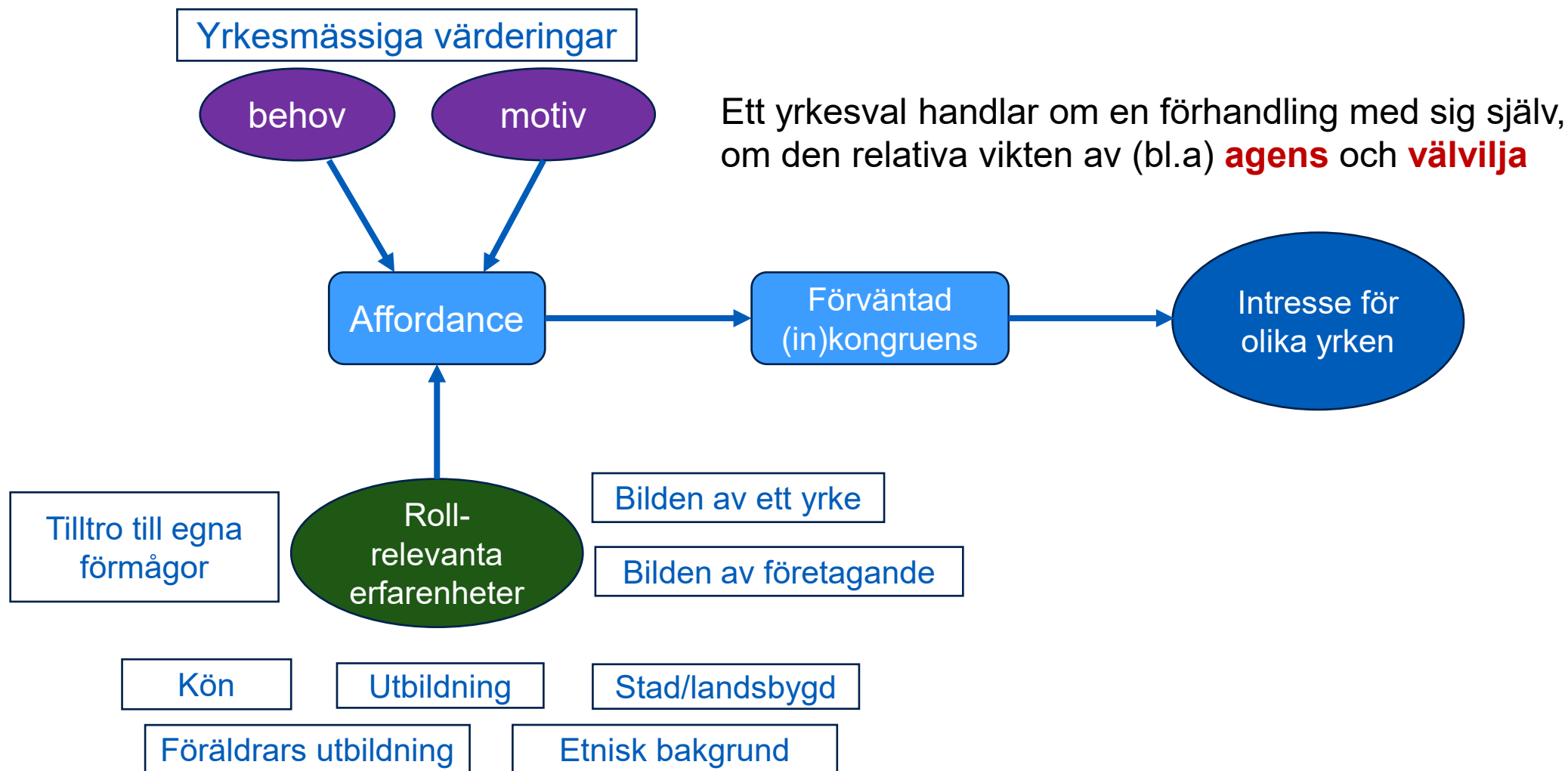
Agens och välvilja är viktigt för både flickor och pojkar

"Personligen vill jag ha ett yrke som är roligt, betalar bra, ha bra kollegor men även ett yrke som kan hjälpa samhället."

«Jeg ser for meg at jeg jobber med et yrke der jeg hjelper andre mennesker, eller eier min egen bedrift. Jeg ser for meg en selvstendig jobb der jeg er min egen sjef.»

Goal congruence model (Diekman et al., 2017)

Kommande webinarier

Tisdag 1 september	<i>Hur ser unga på kompetens</i> Vilka kompetenser tror ungdomar att det krävs för olika yrken och hur bedömer de sin egen kompetens? <i>Ingrid Zakrisson & Barbro Widerstedt</i>
Tisdag 6 oktober	<i>Ungas bilder av företagande</i> Vill unga människor starta företag? Hur ser ungdomar på företagande och inom vilka yrken lockas de att starta företag? Är det skillnader beroende på var de bor och om föräldrarna driver företag? <i>Ingrid Zakrisson, Barbro Widerstedt & Birgitte Hovdan</i>
Tisdag 3 november	<i>Betydelsen av informell & formell kompetens</i> Vilken typ av kompetens spelar in när arbetsgivare rekryterar? Finns det en matchningsproblematik kring befintlig kompetens och efterfrågad kompetens? Hur ser det ut i våra kommuner? <i>Barbro Widerstedt, Birgitte Hovdan & Gro Talleraas</i>
Tisdag 1 december	<i>Var vill unga människor bo och hur blir det?</i> Stämmer det att tjejerna flyttar och killarna blir kvar på landsbygden? Hur tänker unga människor om var de vill bo i framtiden? När i livet flyttar man och söker man sig tillbaka till rötterna? <i>Ingrid Zakrisson, Barbro Widerstedt & Birgitte Hovdan</i>